

Stockholms
universitet

1 (1)

BESLUT
2019-10-30

Dnr SU FV-1.1.3-2505-19

Områdesnämnden för humanvetenskap

Elisabeth Wåghäll Nivre
Vicerektor

Kulturdepartementet
Regeringskansliet

Handläggare:
Karolina Alveryd

Yttrande över remiss: Långsiktighet och stadga i arbetet framåt - en myndighet för romska frågor (Ds 2019:15)

Områdesnämnden för humanvetenskap har ombetts att till Kulturdepartementet inkomma med synpunkter på remiss av *Långsiktighet och stadga i arbetet framåt - en myndighet för romska frågor (Ds 2019:15)*. Departementsskrivelsen har remitterats till Humanistiska fakulteten, Juridiska fakulteten och Samhällsvetenskapliga fakulteten. Synpunkter har inkommit från Juridiska fakulteten och Samhällsvetenskapliga fakulteten och redovisas i bifogade bilagor, som utgör områdesnämndens svar.

Elisabeth Wåghäll Nivre

Karolina Alveryd

Karolina Alveryd
Utredare
Juridiska fakultetskansliet

Områdesnämnden för humanvetenskap

Remiss: Långsiktighet och stadga i arbetet framåt - en myndighet för romska frågor (Ds 2019:15)

Sammanfattning:

Utredningen har haft i uppdrag att utreda hur ett nationellt center för romska frågor kan inrättas. I uppdraget har ingått att föreslå vilka specifika uppgifter centret ska ha med tydliga avgränsningar mot andra berörda myndigheters verksamhet samt utreda hur romskt deltagande och inflytande i förhållande till centrets uppgifter kan säkerställas. Det har även ingått att undersöka om centret kan inrättas inom ramen för befintlig myndighetsstruktur.

Utredningen föreslår att en nämndmyndighet vid en värdmyndighet inrättas, Myndigheten för romska frågor, och att den ska ha ett nationellt ansvar att främja arbetet med mänskliga rättigheter för den nationella minoriteten romer. I det ingår att vara ett stöd i arbetet med att motverka antiziganism.

Den nya myndigheten ska driva verksamheten i nära kontakt med minoriteten romer, säkerställa en lokal förankring av verksamheten och att verksamheten når en lämplig geografisk spridning.

Myndigheten för romska frågor ska

- initiera, främja och stödja åtgärder för att öka minoriteten romers egenmakt och inflytande, vari det ligger ett särskilt ansvar att stärka kvinnors samt barns och ungas egenmakt och inflytande,
- bidra till den fortsatta utvecklingen av det romska civilsamhället genom att genomföra olika insatser,
- återkommande anordna en landsomfattande sammankomst där minoriteten romers organisationer, aktivister och andra sakkunniga från och företrädare för minoriteten kan mötas och diskutera för minoriteten viktiga frågor,
- synliggöra, samla och sprida kunskap samt verka för att metoder utvecklas för att motverka den antiziganism och diskriminering som minoriteten romer utsätts för och den påverkan som historisk rasism och diskriminering för med sig,

Juridiska fakultetsnämnden

- samla och medverka till att levandegöra och sprida kunskap om minoriteten romers kultur, språk och historia samt skapa en kunskapsbank över minoriteten romers kultur, språk och historia, samt
- främja högtidlighållande av centrala högtidsdagar för minoriteten.

Synpunkter:

De föreslagna åtgärderna fyller väl syftet med ett inrättande av ett nationellt center för romska frågor och dess uppgifter. Frågan om värmyndighet kan dock anses som olöst eftersom förslaget avser en myndighet som ännu inte har inrättats, Myndighet för minoritetsfrågor (MFM). Om MFM inte inrättas bör frågan åter utredas, särskilt vad gäller Diskrimineringsombudsmannens behandling av klagomål angående etnisk diskriminering. För att kunna nå de mål som ställs internationellt och av Regeringen måste både Myndigheten för romska frågor och värmyndigheten vara aktiva i sådana frågor.

Den andra synpunkten är att när det gäller vissa av nämndmyndighetens uppgifter, särskilt samlande av kunskap och tagande av åtgärder, borde myndigheten åläggas att hålla sig uppdaterad vad gäller utveckling och bästa praxis angående romska frågor på internationell och regional nivå, och även vad som görs i andra länder rörande sådana frågor.

Remissvaret har på fakultetsnämndens uppdrag beslutats av dekanus, professor Jessika van der Sluijs. Yttrandet har beretts av professor Laura Carlson. Föredragande har varit utredare Karolina Alveryd. Yttrandet har expedierats av Juridiska fakultetskansliet.

Jessika van der Sluijs

Karolina Alveryd

Stockholms
universitet

Dnr SU FV-1.1.3-2505-19

2019-10-22

Tina Sjöberg, handläggare
Samhällsvetenskapliga fakulteten

Områdesnämnden för humanvetenskap

Yttrande över promemorian *Långsiktighet och stadga i arbetet framåt – en myndighet för romska frågor*, Ds 2019:15

Samhällsvetenskapliga fakulteten har erbjudits att inkomma med ett yttrande till Områdesnämnden för humanvetenskap över promemorian *Långsiktighet och stadga i arbetet framåt – en myndighet för romska frågor*, Ds 2019:15.

Remissen har besvarats av Statsvetenskapliga institutionen. Institutionens yttrande bifogas här och utgör i sin helhet fakultetens remissvar.

Detta beslut har fattats av dekanus Astri Muren och föredragande har varit handläggare Tina Sjöberg.

Astri Muren
Dekanus

Tina Sjöberg
Handläggare

Samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden

Remissyttrande från Statsvetenskapliga institutionen över Ds 2019:15
Långsiktighet och stadga i arbetet framåt – en myndighet för romska frågor

I promemorian föreslås att ett organ – Myndigheten för romska frågor – inrättas som skall ha det nationella ansvaret för att främja arbetet med mänskliga rättigheter för den romska minoriteten. Myndigheten skall: initiera, främja och stödja åtgärder som ökar minoriteten romernas inflytande och egenmakt (med ett särskilt ansvar för kvinnor barn och unga); bidra till utvecklingen av det romska civilsamhället; regelbundet ordna landsomfattande sammankomster där företrädare för minoriteten romer (organisationer, aktivister, sakkunniga etc) kan mötas; synliggöra, samla och sprida kunskap som kan motverka antiziganism och diskriminering av romer; samla och sprida kunskap om minoriteten romers kultur, språk och historia; samt främja högtidlighållandet av högtidsdagar centrala för minoriteten romer.

Med tanke både på minoritetens utsatta situation i dagens Sverige (och i många andra delar av världen) och att arbetet med dessa frågor idag sorterar under många olika myndigheters uppdrag, är det av yttersta vikt att denna myndighet inrättas. Den möjliggör – som beskrivs i utredningen – att skapa stabilitet och långsiktighet i arbetet för att tillförsäkra att minoriteten romer åtnjuter de mänskliga rättigheterna och för att konkret bekämpa antiziganism och diskriminering.

Förslaget är att inrätta Myndigheten för romska frågor som en nämndmyndighet kopplad till en värmyndighet (här diskuteras i första hand Diskrimineringsombudsmannen, Forum för levande historia alternativt den ännu inte inrättade men föreslagna myndigheten för minoritetsfrågor). Också detta förslag rörande formen och den organisatoriska strukturen för myndigheten förefaller väl genomtänkt, eftersom nämndmyndigheter i sin kollektiva beslutsform kan ge betydande inflytande till minoriteten romer (vilket också är ett centralt mål med inrättandet av myndigheten) och det är nämnden som kollektivt som inför regeringen har ansvar för verksamheten.

I grunden är detta ett bra förslag men det går att urskilja tre mindre problem som bör diskuteras vidare:

- 1) Det första berör det viktiga målet att öka minoriteten romers inflytande och delaktighet, något som också betonas starkt genomgående i utredningen. När detta skall konkretiseras i myndighetens arbete (avsnitt 4.3 och 4.5) är det svårare att se hur det skall garanteras. "Myndigheten för romska frågor ska driva verksamheten i nära kontakt med den nationella minoriteten romer [...]" (s. 77) och "[i] nämnden ska det finnas romsk kultur- och språkkompetens" (s. 84). Om nämndens ledamöter skrivs nu att de bör vara "väl insatta i arbetet med romsk inkludering" och i arbetet "med att främja åtnjutande av mänskliga rättigheter", och "att den samlade kunskapen i nämnden till minst hälften finns inom områdena romskt språk eller romsk kultur" (s. 85). För att garantera romskt inflytande och för att bygga förtroende för myndigheten och dess arbete (något som också betonas i utredningen) bör det förslag som återfinns i betänkandet *Kommissionen mot antiziganism* (SOU2016:44) diskuteras, nämligen att – som det nämns i inledningen av utredningen – nämnden har "en betryggande romsk majoritet" (s. 13).

- 2) Sammanhängande med detta är det föreslagna nomineringsförfarandet av ledamöter till nämnden (s. 86). Att detta initialt – när myndigheten skall byggas upp – kan skötas av Regeringskansliet i nära kontakt med minoriteten romer förefaller lämpligt. När det har etablerats återkommande landsomfattande sammankomster, en av Myndigheten för romska frågor centrala uppgifter, och dessa är representativa för den heterogena minoriteten romer, bör dock också detta landsmöte kunna föreslå nämndens ledamöter (eller åtminstone en majoritet), som sedan regeringen formellt utser. Detta skulle på ett påtagligt sätt stärka minoritetens inflytande.

- 3) Avslutningsvis förs i utredningen en längre diskussion om vilken myndighet som är lämplig som värdmyndighet för Myndigheten för romska frågor (s. 90-108). Det bristande förtroende mot myndigheter som många inom den nationella minoriteten romer ger uttryck för – och som i utredningen diskuteras genomgående – gör att det redan innan myndighetens etablerande är viktigt att aktivt involvera romer gällande val av värdmyndighet, så att förtroendet för myndigheten redan från början är starkt men framför allt för att garantera minoriteten romer inflytande i ett initialt skede.

docent Ulf Mörkenstam
Statsvetenskapliga institutionen
Stockholms universitet